

OKUL ÖNCESİ DÖNEM GELİŞİM ÖZELLİKLERİ (4-5 YAŞ)

Sevgili Veliler,

Her çocuğun belirli yaş dönemlerinde üstesinden gelebileceği davranışlar vardır. Bizler çocuklarımızın yapabilecekleri şeyleri bilirsek onlara daha sağlıklı yardımcı olabiliriz. Çocuklarımızdan yapamayacakları şeyleri beklemek ise onların kendilerine güvenlerini sarsar ve bu durum ileriki yaşlarda çeşitli problemlere sebep

Çocuğun Zihinsel Gelişimi

- Başkalarının aynı nesneyle ilgili farklı bakış açıları olabileceğini fark etmeye başlarlar. 4 yaşta bu kavram gelişir. Bir deneyde, kaplumbağa resmi , yetişkin ile çocuk arasına konur. Yetişkine göre kaplumbağa ters durmaktadır. Çocuğa göre ise ayakları üzerinde durmaktadır. 4 yaşta çocuklar kendi görüşlerinin
- yetişkininkinden farklı olduğunu anlarlar.
- Her gün evde kullanılan eşyalarla ilgili bilgileri artar.
- Nesnelere geometrik özelliklerine (kare, daire, üçgen gibi) göre ayırabilirler.
- En büyükten en küçüğe doğru nesnelere sıralayabilirler.
- En az 4 ana rengi (mavi, sarı, kırmızı, yeşil) doğru söyleyebilirler.
- 10 veya daha fazla sayıdaki nesneyi sayabilirler.

- Günlük zaman aralıklarının (rutinlerin) sırasını anlarlar. Örneğin, öğle yemeğinden önce kahvaltı edilir gibi.
- Bilerek yalan söyleyebilirler. Çocukların başkalarını kandırma becerisini ne zaman geliştirdikleri konusunda fikirler çelişkilidir. Bazı araştırmacılar, çocukların 3 yaşta bu beceriye sahip olduklarını söylerler ancak çoğu bilerek yalan söylemenin 4 ve 5 yaştan önce gelişmediğini ifade ederler.
- Zaman kavramını anlamada artış gösterirler. Okul öncesi dönemde, çocuklar günlerin sabah, öğlen ve akşam olarak zamanlara bölündüğünü, yılda 4 mevsim bulunduğunu bilirler. Haftanın bazı günlerini bilebilirler. Zamanın, saat ve dakikalara bölündüğünü anlarlar.

Çocuğun Dil Gelişimi

- Kardeşlerinin isimlerini söyleyebilirler.
- Adreslerini söyleyebilirler.
- 6 kelimedenden oluşan, karmaşık cümlelerle konuşurlar.
- Bu yaşta dil becerileri oldukça zenginleşir. Dildeki tüm sesleri çıkartabilirler. Kelime hazineleri 1500 kelimeye çıkar.
- Uzun hikayeler anlatabilirler.
- Günlük olayları, rüyalarını, hayallerini paylaşırlar.
- Dinledikleri hikayeyi hatırlayabilirler.

ÖNEMLİ NOT:

Her çocuk farklı bir iklimin farklı kokular saçan çiçekleri gibidir. Kimi suyla kimi susuz yaşar. Kimi kırmızı kimi mavi süsler barındırır. Çocukları birbiriyle karşılaştırmak bu açıdan oldukça yanlıştır. Önemli olan; bizlerin çocukların içindeki renklerin ortaya çıkmasında oynayacağımız roldür. Çocuğumuzu doğru bir şekilde gözlemler, güçlü ve zayıf yönlerini tarafsız bir şekilde ortaya koyarsak atacağımız adımları daha sağlıklı belirleyebiliriz. Eğer çocuklarınızda buldukları yaşa göre sahip olmaları gereken becerilerde bariz gerilikler görüyorsanız okulumuz Rehberlik Servisi ile işbirliği içerisinde gerekli uzmanlardan yardım alınması konusunda geç kalmamak önem teşkil etmektedir. Yine akranlarına göre beceriler kapsamında yaşının üstünde performans gösteren çocuklarımızın fark edilmesi, yetenekleri doğrultusunda uygun alanlara yönlendirilerek gelişimlerinin

Cocuğun Bedensel Gelişimi

- Çatal kaşık kullanmanın yanı sıra bıçak kullanmayı deneyebilirler.
- Ağzılarını çalkalayabilirler.
- Söylenmeden burunlarını temizlerler.
- Dişlerini fırçalayabilirler.
- Saçlarını tarayabilirler.
- Yardımsız giyinebilir ve soyunabilirler
- Gece tuvaletlerini kontrol edebilirler.
- 10 cm yükseklikteki nesnelerin üzerinden atlayabilirler.
- Nesnelerin etrafında koşar ve zıplarlar.
- 10 sn ve üzerinde tek ayak üstünde durabilirler.
- Kilden/ hamurdan şekiller yapabilirler.
- Küçük boncukları ipe dizebilirler.
- Üçgen, kare ve diğer geometrik şekilleri kopyalayabilirler.
- İnsan resmi çizebilirler ve vücudunda bazı detaylar olabilir.
- Tuvalet ihtiyaçlarını karşılayabilirler. Tuvalet temizliğini yaparlar, sifonu çekip, ellerini yıkarlar ve kurularlar
- Bisiklete binebilirler.
- Yetişkinlerin sahip olduğu koordinasyon ve dengeye sahiptirler.
- Salıncakta sallanır. Kolayca ve güvenli zıplar, tırmanır, sallanırlar.
- Takla atmak için kasları güçlenmiştir veya uzun atlamanın üstesinden gelir.

Cocuğun Sosyal-Duygusal Gelişimi

- Arkadaşları gibi olmak isterler. Arkadaşlar, düşüncelerini, davranışlarını etkilerler ve onlar gibi olmak isterler. Başka ailelerin farklı değerleri ve fikirleri olduğunu öğrendiklerinde bu bilgiyi bazı şeyleri evde talep ederek denerler. Örneğin, yasak TV programlarını izlemek, kendi evlerinde izin verilmeyen yiyecekleri yiyebilmek için...vb.
- Arkadaşlarını memnun etmeye çalışırlar. 4 yaşındakiler için arkadaşları farklı davranışların, değerlerin, yaşam biçiminin göstergeleridir. Arkadaşlarını evlerine davet ederler-ailesini, eşyalarını, evlerini görmeleri için. Onları memnun etmeye ve buna uygun yeni davranışlar sergilemeye başlarlar.
- Gerçekle, fanteziyi birbirinden ayırt edebilirler. Gerçekle uydurma arasındaki farkı öğrenmeye başlarlar. İkisi arasında gidip gelirler ancak 3 yaştaki gibi kafaları karışmaz.
- Dans etmekten şarkı söylemekten ve oynamaktan hoşlanmaya başlarlar.
- Kurallara daha fazla uyarlar.
- 5 yaşına yaklaşırken çocuklar basit bir ahlak duygusuna sahiptirler. İyi ve kötü kavramlarını keşfetmeye çalışırlar. Anne babayı memnun etmek için ve cezadan kaçmak için katı bir şekilde kurallara uyarlar. Sonuçlar her şeyden daha önemlidir. Değerli bir şeyi kırdıklarında kendilerinin kötü olduğunu düşünürler (kaza bile olsa). Kaza ile kötü davranış arasındaki farkı anlamalarına yardımcı olunması gerekir.
- Bazen talepkar, bazen de işbirlikçi olurlar.4 yaşında beklenmedik duygusal tepkileri kontrol altına alabilmektedirler. Karşı gelme, itiraz duygularını kontrol edebilmede hala güçlük çekmektedirler. Aile kurallarına uymayabilirler, anne veya bakıcılarını rahatsız etmek için kötü davranabilirler, kaba konuşabilirler. Kötü davranışlar, küçük yaşlardaki sınırları test etmeden farklı olarak bu dönemde bilinçli yapılır. Bu değişimlere rağmen, çocuklar anne veya kendilerine bakan kişiyi memnun etmeye

Nobel ödüllü iktisatçı James Heckman "Çocuklara yatırım yapmak için onların birer yetişkin olmasını bekleme lüksümüz olmadığı gibi, onlar okula başlayana kadar bekleme lüksümüz de yok, çünkü o zaman müdahale etmek için çok geç olabilir" diyor. Çocuklara yönelik eğitimin özellikle de okul öncesi eğitimin önemi, rakamlara da yansımış durumda... OECD araştırmaları, Türkiye'de erken çocukluk eğitimi alan ve almayan öğrenciler arasında iki okul yılına denk gelen başarı farkı olduğunu gösteriyor.

"Çocuğa verebilecek en güzel şey zamandır"